

Beredeneerde selectie van informatiebronnen m.b.t.
de Pastorie van Bouwel 2, Rode Haagjes 1 te Bouwel (Grobbendonk)
door W.Sevenants (Triharch bvba)¹

1 Inleiding

Studieobject: oude pastorie van de O.L.Vrouwparochie van Bouwel (Grobbendonk)

Aanleiding: materiaal-technisch onderzoek en beheersplan.

Enkel de onroerende goederen van de pastorij van de O.L.Vrouwparochie werden in deze inventaris opgenomen.

2 Juridische context v/h studieobject

De pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie is²:

- aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- aangeduid als beschermd monument Pastorie
Deze bescherming is geldig sinds 13-04-2004
- deel van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen met omgeving
Deze bescherming is geldig sinds 11-09-1967
- deel van de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Kerkomgeving
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019

3 Beschrijving v/h studieobject

Eertijds omgrachte pastorie van 1780. Omgrachting gedempt op het einde van de jaren 1960. Eerste vermelding van een pastorie in de 16de eeuw. In 1714 vergroot door de aanbouw van "*een nieuwe camere*". In 1780 gevolgd door de bouw van een nieuwe pastorie.³

Vrijstaand breedhuis, ingeplant op een omhaagd terrein. Dubbelhuis van vijf traveeën en één bouwlaag onder zadeldak (nok parallel aan de straat, kunstleien) met, mogelijk latere, dakkapellen. Verankerde bakstenen lijstgevel met licht verhoogde begane grond en rechts onderkelderde gedeelte. Beluikte steekboogvensters in vlakke, zandstenen omlijsting. Dito deur in deels geprofileerde deels geblokte, classicistische omlijsting van zandsteen. Gelijkaardige achtergevel.⁴

¹ Met dank aan Wendy Aerts, Ann Bylé, Thomas Ceusters, Marc Janssens, Jef Thys, Marjolijn Van Damme en Ellen Van de Velde.

² <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/47004>

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47004> (geraadpleegd op 22 augustus 2018).

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47004> (geraadpleegd op 22 augustus 2018).

Klassieke plattegrond: centrale gang, geflankeerd door ruime kamers met bewaarde 18de-eeuwse deuren en links achteraan bewaard stucwerk.⁵

4 Iconografie & cartografie

ICON001 Luchtfoto - 2019

Bron: www.google.com/maps

ICON002 Kleurenfoto - 2017

Bron: Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47004> (geraadpleegd op 22 augustus 2018).

ICON003 Chronologische mozaïek van de kaart van België (1961-1989)

Bron: www.cartesius.be

ICON004 Mutatieschets - 1984

Bron: Kadasterarchief - 1984 schets 502 nieuw, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON005 Mutatieschets - 1984

Bron: Kadasterarchief - 1984 schets 502 oud, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON006 a/b/c/d zwart wit fotos – 1978/1979

Bron: DRIESEN 1979, p.53.

ICON007 Mutatieschets - 1975

Bron: Kadasterarchief – 1975 schets 25 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON008 Mutatieschets - 1972

Bron: Kadasterarchief – 1972 schets 16 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON009 Mutatieschets - 1970

Bron: Kadasterarchief – 1972 schets 14 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON010 Schets door Sooi Drijbooms - 1969

Bron: DRIJBOOMS 1999

ICON011 Voorontwerp blad 1 bestaande toestand - 1964

Bron: Rijksarchief Antwerpen – Beveren PAA1379 5 (blauw 09312)

ICON012 Voorontwerp blad 2 na verbouwing - 1964

Bron: Rijksarchief Antwerpen – Beveren PAA1379 5 (blauw 09312)

ICON013 Chronologische mozaïek van de kaart van België (1952-1969)

Bron: www.cartesius.be

ICON014 Mutatieschets - 1968

Bron: Kadasterarchief – 1968 schets 8 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47004> (geraadpleegd op 22 augustus 2018).

ICON015 Mutatieschets - 1968

Bron: Kadasterarchief – 1968 schets 8 (2), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON016 Mutatieschets - 1968

Bron: Kadasterarchief – 1968 schets 8 (3), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON017 Mutatieschets - 1962

Bron: Kadasterarchief – 1962 schets 10 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON018 Foto toegangspoort door Jefke Torfs – winter 1950

Bron: DRIJBOOMS 1999

ICON019 Mutatieschets - 1939

Bron: Kadasterarchief – 1939 schets 4 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON020 Chronologische mozaïek van de kaart van België (1883-1939)

Bron: www.cartesius.be

ICON021 Prentbriefkaart – vóór 1931 (Marjolijn Van Damme: *“de voorheen omwalde pastorie ligt links van het omhaagde wegje”*)

Bron: <https://www.delcampe.net/nl/verzamelingen/postkaarten/belgie/grobbendonk/bouwelkerkweg-chemin-de-leglise-1929-695455327.html>

ICON022 Prentbriefkaart – 19??

Bron: www.delcampe.net, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON023 Prentbriefkaart – 19??

Bron: www.delcampe.net, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON024 Foto v/d vest rond de pastorijs – ca. jaren 1930

Bron: DRIJBOOMS 1999

ICON025 Prentbriefkaart – vóór 1926

Bron: www.delcampe.net

ICON026 Mutatieschets - 1906

Bron: Kadasterarchief – 1906 schets (1, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON027 Chronologische mozaïek van de kaart van België (1881-1904)

Bron: www.cartesius.be

ICON028 Mutatieschets - 1901

Bron: Kadasterarchief – 1901 schets 2 (1), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON029 Mutatieschets – 1895

Bron: Kadasterarchief – 1895 aanleg spoorlijn (5), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON030 Mutatieschets – 1885

Bron: Kadasterarchief – 1885 schets 1 (2), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON031 Mutatieschets – 1880

Bron: Kadasterarchief – 1880 schets 1, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON032 Mutatieschets – 1880

Bron: Kadasterarchief – 1880 schets 1 (4), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON033 Kadastrale kaart – ca. 1875

Bron: Kadasterarchief - ca. 1875, kadastrale kaart (1) en (8), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON034 Mutatieschets – 1873

Bron: Kadasterarchief – 1873 schets 5, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON035 Ontwerp remise – ca. 1873?

Bron: Rijksarchief Antwerpen – Beveren - MAP aanhalen kaarten Annex 42

ICON036 Chronologische mozaïek van de kaart van België (1860-1873)

Bron: www.cartesius.be

ICON037 Mutatieschets – 1869

Bron: Kadasterarchief – 1869 schets 2, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON038 Mutatieschets – 1868

Bron: Kadasterarchief – 1868 schets 6, aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON039 Kaart van Vander Maelen – 1846-1854

Bron: [https://mapire.eu/en/map/belgium-](https://mapire.eu/en/map/belgium-1846/?layers=osm%2C16&bbox=527099.5533042848%2C6650822.742350482%2C529372.3605672019%2C6651300.473777265)

[1846/?layers=osm%2C16&bbox=527099.5533042848%2C6650822.742350482%2C529372.3605672019%2C6651300.473777265](https://mapire.eu/en/map/belgium-1846/?layers=osm%2C16&bbox=527099.5533042848%2C6650822.742350482%2C529372.3605672019%2C6651300.473777265)

ICON040 Atlas der Buurtwegen - 1841

Bron: www.geopunt.be

ICON041 Primitief kadaster - 1830-1834

Bron:

https://search.arch.be/imageserver/topview.php?FIF=550/550_0001_000/550_0001_000_02765_000/550_0001_000_02765_000_0_0001.jp2

ICON042 Kaart van de Heer van Bouwel – vóór 1817

Bron: kaart heer van Bouwel (1) en (8), aangeleverd door Marjolijn Van Damme

ICON043 Grondplan – 1780

Bron: DRIESEN 1979, p.49, afb.43.

ICON044 Plan voorgevel – 1780

Bron: DRIESEN 1979, p.49, afb.43.

ICON045 Kaart van Ferraris (Wenen) 1771-1778

Bron: mapire.eu

ICON046 Kaart van Ferraris (Brussel) 1771-1778

Bron: www.geopunt.be

5 Bronnen⁶

5.1 Organisaties & contactpersonen

HEKATE erfgoedonderzoek

Marjolijn Van Damme 0491 99 62 37 info@hekate.be

IOED Land van Nete en Aa / Kempens Karakter

Ellen Van de Velde 0474 44 06 84 ellen@kempenskarakter.be

Thomas Ceusters 0473 60 13 04 thomas@kempenskarakter.be

De Bovenste Plank vzw

Marc Janssens marc@boinc.be⁷

Heemkring Awena⁸

Grobbendonk

Heemkring Kanton Westerloo vzw⁹

Jef Thys Jef_Thys@hotmail.com

5.2 Publicaties

Beukenootje¹⁰

DRIJBOOMS s.d. 2 Drijbooms Fr., De kapel van de Langenheuvel te Bouwel in de 17de eeuw, in ????, p.59-61.

DRIJBOOMS 1989a Drijbooms Fr., De visgracht rond de pastorie van Bouwel, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 16de jaargang, 1989, 3, p.91-94.

DRIJBOOMS 1989b Drijbooms Fr., De inboedel van de pastorie van Bouwel onder de hamer – anno 1833, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 16de jaargang, 1989, 3, p.95-101.

DRIJBOOMS 1989c Drijbooms Fr., 17de-eeuwse archiefstukken over de pastoriehoeve van Bouwel, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 16de jaargang, 1989, 4, p.??-??.*

DRIJBOOMS 1990 Drijbooms Fr., Een Bouwelse kaart uit het Algemeen Rijksarchief te Brussel, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 17de jaargang, 1990, 3, p.95-99.

⁶ De met een * gemarkeerde bronnen werden nog niet geraadpleegd.

⁷ Volgens Marc Janssens zouden nog foto's van de pastorie aanwezig zijn, maar deze hebben ons niet bereikt bij het afsluiten van deze inventarisatie. (email 27/11/2019)

⁸ Volgens Marjolein Van Damme is geen extra informatie beschikbaar bij deze organisatie (email 25/11/2019)

⁹ Volgens Jef Thys beschikken ze over geen andere plannen van de pastorie van Bouwel. Lokale publicaties zijn wel raadpleegbaar (zie verder). (email 26/11/2019)

¹⁰ Nagekeken door Marjolijn Van Damme (email 25/11/2019).

- DRIJBOOMS 1994 Drijbooms Fr., Over de pastoriehoeve van Bouwel in de XVIIde eeuw, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 21ste jaargang, 1994, 1, p.17-19.
- DRIJBOOMS 1999 Drijbooms Fr., Bouwel in de voorbij 100 jaar! Een prikje op de eeuwigdurende tijdsschaal, Bouwel, 1999, p.116.
- KENNES & STEYAERT 2001 Kennes H. & Steyaert R., Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Turnhout, Kanton Herentals, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 16N3, Brussel – Turnhout, 2001.*
- S.A. 1988 ????, Niet oninteressante gegevens uit de Bouwelse kerkrekeningen, 15de jaargang, 1988, 3, p.??-??.*
- S.A. 1996 S.N., Toeristische gids, Uitgave gemeentebestuur Grobbendonk, 1996.*
- VERBIEST s.d. 1 Verbiest Fr., Historische marginalia voor Bouwel, ????, p.133-153.
- VERBIEST 1971 Verbiest Fr., Archivalia in de oude pastorie van Bouwel. Enkele aanvullende historische marginalia, in Taxandria. Tijdschrift van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van de Antwerpse Kempen, 1970-1971, nieuwe reeks XLII-XLIII, p.197-230.
- VERBIEST s.d. 2 Verbiest Fr., Een steentje meer voor de Bouwelse geschiedenis, in ????, p.64-84.
- VERBIEST 1989 Verbiest Fr., Over tienden in Grobbendonk en Bouwel: een stukje geschiedenis en toponymie tussendoor. Deel I, in H.K.W. Driemaandelijks mededelingenblad van de Heemkring Kanton Westerloo vzw, 16de jaargang, 1989, 3, p.82-90.

5.3 Onuitgegeven bronnen

- DRIESEN 1979 Driesen G., Bouwel. Benadering op het gebied van monumentenzorg, stedenbouw en architectuur, Eindverhandeling Architectuur UAntwerpen, 1978-1979.

5.4 Websites

Balat.kikirpa.be

Inventaris.onroerenderfgoed.be

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Bouwel [online]*,
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121663> (geraadpleegd op 21 augustus 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018: *Kerkomgeving [online]*,
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300179> (geraadpleegd op 21 augustus 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Pastorie Onze-Lieve-Vrouweparochie [online]*,
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47004> (geraadpleegd op 21 augustus 2018).

www.cartesius.be

www.delcampe.net

www.geopunt.be

www.grobbendonk.be

www.kempenserfgoed.be (erfgoedbank Kempens Karakter)

5.5 Archiefhouders

Kadastrale archieven:

- Kadaster Antwerpen: mutatieregisters Bouwel, schetsen 1868/6

Gemeente-, stads-, provincie- & rijksarchieven

- Gemeentearchief Grobbendonk¹¹
- Stadsarchief Herentals¹²
- Provinciaal Archief Antwerpen¹³
 - Kerken, plannen 8, Bouwel, dossiers 1-3
 - MAP aanhalen kaarten Annex 42: *“ontwerp eener Remissie te maken ...”*
- Rijksarchief Antwerpen Beveren¹⁴:
 - Oud Gemeentearchief Grobbendonk¹⁵ en Inventaris van het archief van de gemeente Grobbendonk, 1796-1948¹⁶
 - Kaarten en tekeningen: nr 5450 pastorie en nrs.1230 tot en met 1241 Kerken Bouwel OLV
 - PAA647 nrs. 234 (herstellingswerken 1823), 235 (herstellings- en veranderingswerken 1860-1864) en 236 (herstellingswerken 1870-1871)
 - PAA1379 nr 5 (blauw nr. 9312) (voorlopig nummer)
 - P044: HGA Grobbendonk

Kerkelijke archieven:

- Parochie O.L.Vrouw ten Hemel Opgenomen: zie stadsarchief Herentals¹⁷

¹¹ Volgens Wendy Aerts, dienst omgeving Grobbendonk, zitten in dit archief de omgevingsvergunning van 18 maart 2019 en de verkavelingsvergunning van 1965. (email 27/11/2019)

¹² <https://www.herentals.be/stadsarchief> geraadpleegd 29/11/2019

¹³ Archief geraadpleegd 29/11/2019

¹⁴ Archief geraadpleegd 29/11/2019

¹⁵ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0511_106685_107197_DUT - PO44 HGA Grobbendonk: bevat geen stukken m.b.t. de pastorie van Bouwel.

¹⁶ https://search.arch.be/en/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/archiefbewaarpplaats/BE-A0511/rubriek/P1/eadid/BE-A0511_104571_102595_DUT

¹⁷ Volgens Marjolijn Van Damme zou in dit archief niets over de pastorie in het archief aanwezig zijn. (email 25/11/2019)